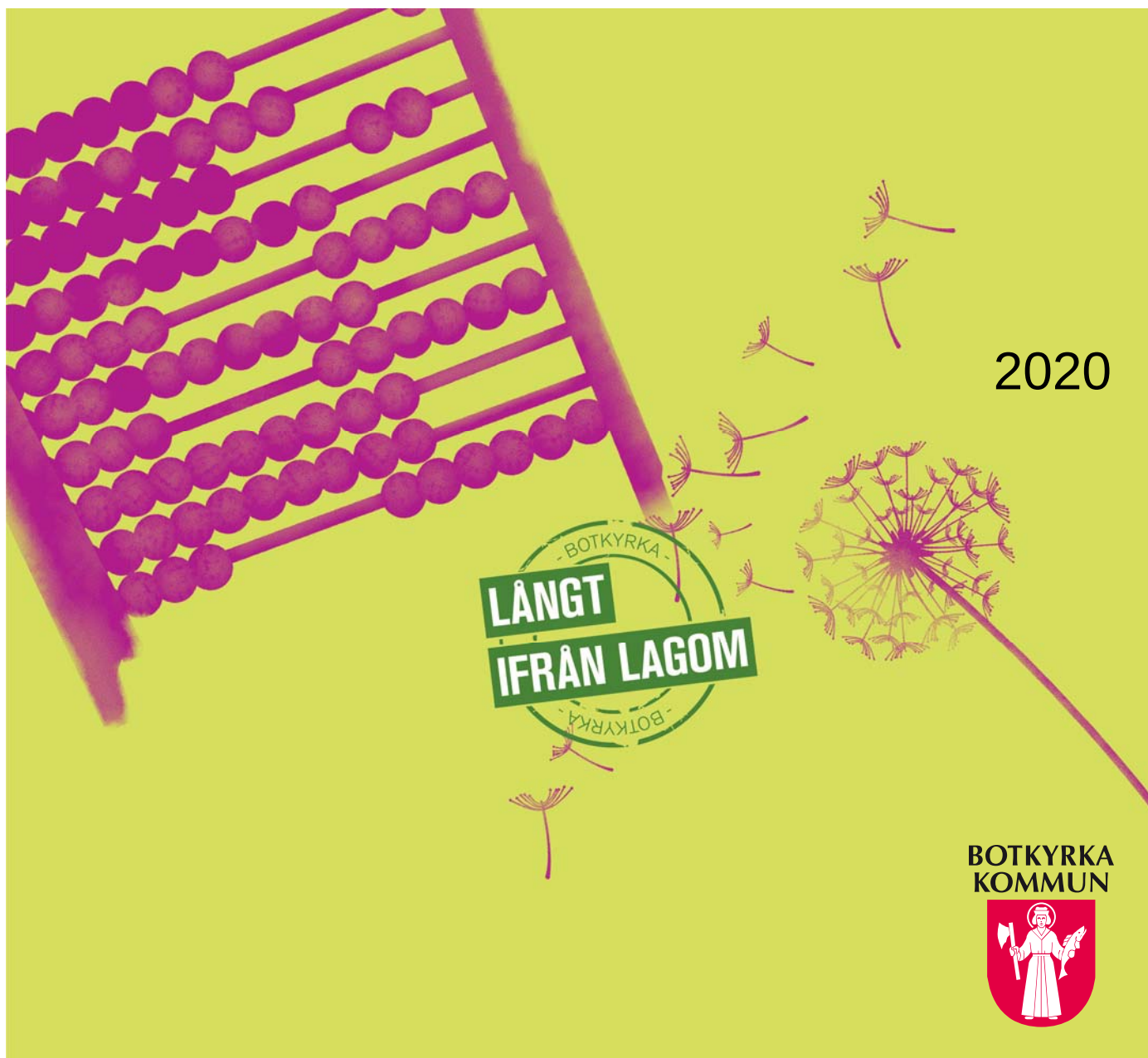

STYRDOKUMENT I BOTKYRKA KOMMUN

Botkyrkas Miljöplattform

En sammanställning av Botkyrka kommuns miljömål

Diarienummer: MHN/2019:74

Dokumentet är beslutat av: miljö- och hälsoskyddsnämnden

Dokumentet beslutades den: december 2019

Dokumentet gäller för: alla nämnder

Dokumentet gäller till den: december 2020

Dokumentet ersätter: Botkyrkas Miljöplattform, sammanställning av Botkyrka kommuns miljömål

Dokumentansvarig är: Miljö- och hälsoskyddsnämnden

För revidering av dokumentet ansvarar: Miljö- och hälsoskyddsnämnden

För uppföljning av dokumentet ansvarar: Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Relaterade dokument: vattenprogrammet Botkyrkas blå värden, Klimatstrategin/fossilbränslefritt Botkyrka, naturvårdsprogrammet Botkyrkas gröna värden, Avfallsplanen, Dagvattenstrategin, nämndernas mål och budget

Innehåll

Botkyrkas Miljöplattform.....	1
En sammanställning av Botkyrka kommuns miljömål	1
2019	1
Inledning	5
Avgränsning	6
Temaområde: <i>klimateffektivt</i>	7
Temaområde: <i>rent vatten</i>	9
Temaområde: <i>grön kommun</i>	12
Temaområde: <i>hållbar vardag</i>	14
Globala hållbarhetsmål	17
Globala hållbarhetsmålen roll i miljöprogrammet.....	17
Nationella miljö kvalitetsmål	18
Regionalt arbete	18
Arbetet mot målen	19
Mål och budget.....	19
Uppföljning	19
Bilaga 1: globala och nationella mål	21
Bilaga 2: styrdokument	25

Inledning

Kommunfullmäktige beslutade i kommunens ”Mål och budget 2017 med flerårsplan 2018-2020” att ge miljö- och hälsoskyddsnämnden i uppdrag att ta fram en miljöplattform för Botkyrka kommun. Syftet med uppdraget var att sammanställa befintliga kommunala mål som är kopplade till klimat- och miljöarbetet och presentera dem i ett dokument. Miljöplattformen ska på så sätt ge en övergripande målbild av kommunens klimat- och miljöarbete. Den första versionen av Botkyrkas miljöplattform antogs i miljö- och hälsoskyddsnämnden i december 2018. Enligt beslut i kommunstyrelsen ska Botkyrkas miljöplattform uppdateras varje år i december av miljö- och hälsoskyddsnämnden. Detta är alltså den första uppdateringen av Botkyrkas miljöplattform.

Dokumentet benämns ”Botkyrkas Miljöplattform, en sammanställning av Botkyrka kommuns miljömål 2020”

De lokala miljömålen i miljöplattformen kommer från olika styrande dokument som kommunfullmäktige tidigare har beslutat om och som gäller för hela kommunen. Miljömålen kopplar till olika miljöfrågor och tillsammans täcker de in många av de sakområden som berörs av de sexton nationella miljö kvalitetsmålen och de globala hållbarhetsmålen.

För att det ska vara lätt att hitta och kommunicera kommunens lokala miljömål samt få en överskådlig bild av kommunens klimat- och miljöarbete är det en fördel att samla dessa i ett dokument.

Botkyrkas Miljöplattform är uppdelat i fyra temaområden: *Klimatsmart, rent vatten, grön kommun* samt *hållbar vardag*. Målen inom respektive temaområde beskriver det önskade resultatet av kommunens miljöarbete. För flera av de lokala målen finns indikatorer som används för att mäta hur långt kommunen har kommit för att uppfylla målen.

Vilka åtgärder som behöver genomföras för att nå målen beskrivs i kommunövergripande strategier eller i förvaltningars och enheters egna handlingsplaner. Målsättningar i strategier och program behöver fångas upp i nämndernas mål och budget och förvaltningarnas verksamhetsplaner för att få effekt i verksamheten.

Botkyrka kommun har flera styrande dokument inom många olika områden och i flera av dessa styrdokument finns mål kopplade till miljöområdet. Genom att ta fram Botkyrkas Miljöplattform, en sammanställning av Botkyrka kommuns miljömål har kommunens miljömål identifierats och samlats i ett enda dokument. Detta resulterar i att det blir lättare att få en överskådlig bild över kommunens miljömål samt vilka miljömål som är kopplade till ett visst styrdokument. Under framtagandet av plattformen har det visat sig att många av

kommunens egna miljömål är övergripande och svåra att följa upp. I ett eventuellt framtagande av ett styrande miljöprogram kan det vara bra att tänka på att konkretisera kommunens miljömål. Ett miljöprogram kan även vara ett viktigt redskap i arbetet med att uppnå de nationella miljömålen.

Avgränsning

Sammanställningen av Botkyrkas miljömål utgår från de nationella miljökvalitetsmålen och de globala hållbarhetsmålen. Prioriteringar har gjorts utifrån de regionala miljömålen och utifrån ett lokalt perspektiv. De sociala och ekonomiska dimensionerna av hållbar utveckling behandlas inte inom ramen för miljöplattformen. Miljöplattformen tar inte upp det nationella miljökvalitetsmålet *storslagen fjällmiljö* med anledning av att landskapstypen inte förekommer i kommunen.

Miljöplattformen beskriver kommunens målbild och hänvisar till de av kommunens styrdokument som har koppling till miljöarbetet. Miljöplattformen tar inte upp enskilda förvaltningars strategiska arbete att nå målen annat än översiktligt.

Temaområde: *klimatekologisk*

Nationella miljö kvalitetsmål som har bäring på temaområdet

	Skyddande ozonskikt	<i>Ozonskiktet ska utvecklas så att det långsiktigt ger skydd mot skadlig UV-strålning.</i>
	Frisk luft	<i>Luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas.</i>
	Begränsad klimatpåverkan	<i>Halten av växthusgaser i atmosfären ska i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte ska bli farlig. Målet ska uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställas och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras. Sverige har tillsammans med andra länder ett ansvar för att det globala målet kan uppnås.</i>

Botkyrka arbetar aktivt med att minska utsläppen av klimatpåverkande gaser och år 2009 antog kommunen sin första klimatstrategi. Strategin har sedan legat till grund för hur kommunen arbetat med att minska utsläppen av koldioxid samt hur kommunen som planerare arbetat med att anpassa samhället till ett varmare klimat. I Botkyrkas nuvarande klimatstrategi från år 2018 finns tre klimatmål. Botkyrka som organisation ska vara klimatneutral senast år 2025 och Botkyrka som geografisk plats ska vara fossilbränslefritt år 2030 och klimatneutral år 2045. För att nå målet för år 2030 togs ett program fram med förslag på åtgärder och som beslutades av kommunfullmäktige år 2016. Fokus i programmet ligger på transportsektorn eftersom utsläppen av koldioxid till 80 procent kommer från denna sektor.

Utomhusluften i Botkyrka är av bra kvalitet på de allra flesta platser. Det är framför allt intill den stora trafikleden E4/E20 som halterna av hälsoskadliga partiklar och kvävedioxider kan vara förhöjda. Vid Hågelbyleden i Alby har halterna av kvävedioxid vid några tillfällen överskridit miljö kvalitetsnormerna. De hälsoskadliga utsläppen kommer i första hand från bilavgaser och slitagepartiklar från däck, väg och bromsar. Det finns ett regionalt åtgärdsprogram för kvävedioxid och partiklar för Stockholms län.

Det nationella miljö kvalitetsmålet för marknära ozon klaras inte i stora delar av Botkyrka och Stockholms län. Huvuddelen av det marknära ozonet i regionen kommer från långväga intransporter av förorenad luft söderifrån. De högsta halterna av ozon uppkommer vanligtvis under vår och sommar i samband med intransport av förorenad luft från kontinenten. Det innebär att de

åtgärder som görs på regional nivå inte märkbart påverkar de regionala mätresultaten.

Som en följd av internationella överenskommelser, som t.ex. Montrealprotokollet, och lokalt miljöarbete har utsläppen av ämnen som påverkar ozonlagret minskat sedan slutet av 1980-talet. Det har resulterat i att uttunnningen av ozonskiktet har avstannat. Det finns även indikationer på att återväxten av ozonskiktet kan ha påbörjats.

Miljöenheten utför fortlöpande kontroll av köldmediehanteringen i kommunen. Utsläppen av ozonnedbrytande ämnen sker idag främst som läckage från varor och produkter där de används i köldmedier och i isoleringsmaterial. En utfasning pågår av klorfluorväten i befintliga kyl- och värmepumpsanläggningar. Vid rivning av byggnader ska rivningsavfall innehållande ozonnedbrytande ämnen tas omhand som farligt avfall.

Den kommunala klimat- och energirådgivningen arbetar med frågor som handlar om energieffektivisering. Kommunen har skrivit under Borgmästaravtalet, där vi förbundit oss att energieffektivisera och minska koldioxidutsläppen. Avtalet innebär att kommunerna och städerna åtar sig att göra insatser för att nå längre än kraven i EU:s klimatmål.

	Mål	Indikator/mått	Dokument	Huvudansvarig
1	Klimatneutral organisation senast år 2025		Botkyrkas klimatstrategi	Kommunstyrelsen
2	Fossilbränslefritt Botkyrka senast år 2030	Utsläpp av växthusgaser per invånare (ton CO ₂ /invånare). Mätningar från SCB.	Botkyrkas klimatstrategi	Kommunstyrelsen
3	Klimatneutralt Botkyrka senast år 2045		Botkyrkas klimatstrategi	Kommunstyrelsen
4	Minskat behov av resor och transporter	Resvaneundersökningen för Stockholmsregionen. Vart femte år.	Program för ett fossilbränslefritt Botkyrka år 2030	Samhällsbyggnadsnämnden
5	Effektivare resor och transporter		Program för ett fossilbränslefritt Botkyrka år 2030	Samhällsbyggnadsnämnden
6	Kollektivtrafik väljs i stället för bil	Resvaneundersökning i samband med medborgarundersökningen vartannat år.	Program för ett fossilbränslefritt Botkyrka år 2030	Samhällsbyggnadsnämnden
7	Promenad eller cykel väljs för korta resor i stället för bil	Resvaneundersökning i samband med medborgarundersökningen vartannat år.	Program för ett fossilbränslefritt Botkyrka år 2030	Samhällsbyggnadsnämnden
8	Förnybara drivmedel i fordon	Årlig statistik från SCB.	Program för ett fossilbränslefritt Botkyrka år 2030	Samhällsbyggnadsnämnden
9	Miljö kvalitetsnormen för kvävedioxid och partiklar ska inte överskridas	Årliga mätningar och beräkningar av kvävedioxid. Årliga beräkningar av partiklar.	Årlig rapport från Östra Sveriges luftvårdsförbund. Årlig rapport från miljöenheten.	Trafikverket, Botkyrka kommun
10	Borgmästaravtalet	Energianvändning och CO ₂ utsläpp.	Handlingsplan på Borgmästaravtalets hemsida	Kommunstyrelsen

Hur långt kommunen har kommit i sitt arbete med att nå målen går att läsa om under avsnitten *Klimat, Luft, Transporter och Energi* i miljöbarometern¹ och i kommunens årsredovisning.

Temaområde: *rent vatten*

Nationella miljö kvalitetsmål som har bäring på temaområdet

	Myllrande våtmarker	<i>Våtmarkernas ekologiska och vattenhushållande funktion i landskapet ska bibehållas och värdefulla våtmarker bevaras för framtiden.</i>
	Ingen övergödning	<i>Halterna av gödande ämnen i mark och vatten ska inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa, förutsättningar för biologisk mångfald eller möjligheterna till allsidig användning av mark och vatten.</i>
	Levande sjöar och vattendrag	<i>Sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara och deras variationsrika livsmiljöer ska bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljövärden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion ska bevaras, samtidigt som förutsättningar för friluftsliv värnas.</i>
	Grundvatten av god kvalitet	<i>Grundvattnet ska ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidra till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag.</i>
	Hav i balans samt levande kust och skärgård	<i>Västerhavet och Östersjön ska ha en långsiktigt hållbar produktionsförmåga och den biologiska mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Näringar, rekreation och annat nyttjande av hav, kust och skärgård ska bedrivas så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden ska skyddas mot ingrepp och andra störningar.</i>

Botkyrka kommun sträcker sig från Mälaren i norr till Saltsjön (Östersjön) i söder. Däremellan finns många värdefulla sjöar, vattendrag och åsar med stora grundvattenförekomster. Utöver arbetet mot de nationella miljö kvalitetsmålen ställs det i svensk vattenförvaltning och i miljöbalken kvalitetskrav på vattnet. Det innebär att landets olika vattenförekomster ska klara så kallade miljö kvalitetsnormer. Kommunerna har fått en viktig roll i arbetet med att nå miljö kvalitetsnormerna inom utsatt tid.

Botkyrka kommun har samlat vattenvårdsarbetet i vattenprogrammet *Botkyrkas blå värden*, som beslutades i kommunfullmäktige år 2016. I *Botkyrkas blå värden* har kommunen satt upp mål för vattenvårdsarbetet. Som indikator för målen är de olika vattnens status i jämförelse med miljö kvalitetsnormerna (MKN) en viktig värdemätare. Även andra vattenrelaterade frågor ska kunna hanteras inom ramen för vattenprogrammet, exempelvis gäller det dricksvattenresurser och badvatten. Vattenprogrammets mål och åtgärder är begränsade

¹ <http://botkyrka.miljobarometern.se/>

till kommunens eget arbete med vatten. Programmet blir dock aktuellt för externa aktörer vid exempelvis detaljplanläggning eller olika former av samarbeten.

Kommunens dagvattenstrategi beslutades i kommunfullmäktige år 2012. Det är en kommunövergripande strategi med lokala mål och strategier för hur målen ska uppnås. I strategin finns ytterligare stöd och information om hur dagvattnet i kommunen ska hanteras samt en redogörelse över ansvarsförhållanden, planering, drift och skötsel av befintliga dagvattenanläggningar.

	Mål	Indikator/mått	Dokument	Huvudansvarig
11	Skapa förutsättningar för naturliga ekosystem	• Botkyrka kommuns klassade kustvatten² som uppnår god ekologisk status (%). • Botkyrka kommuns klassade kustvatten som uppnår god kemisk status (%). • Andelen sjöar³ som uppnår god ekologisk status (%). • Andelen sjöar som uppnår god kemisk status (%). • Andelen rinnande vatten⁴ som uppnår god ekologisk status (%). • Siktdjup i kustvatten (m).	Botkyrkas blå värden	Samhällsbyggnadsnämnden
12	Tillgodose Botkyrkabornas behov av dricksvatten	• Andel av kommunens grundvattenförekomster (totalt 10 st.) som uppnår god kemisk status (%). • Andel av kommunens grundvattenförekomster som uppnår god kvantitativ status (%). • Botkyrkabornas vattenförbrukning (liter/dygn).	Botkyrkas blå värden	Samhällsbyggnadsnämnden
13	Skapa goda förutsättningar för rekreation och fiske	• Ekologisk status och kemisk ytvattenstatus i kommunens sjöar och vattendrag.	Botkyrkas blå värden	Samhällsbyggnadsnämnden
14	Öka kunskapen om och förståelsen för vatten		Botkyrkas blå värden	Samhällsbyggnadsnämnden
15	God vattenkvalitet i sjöar och vattendrag		Dagvattenstrategin	Samhällsbyggnadsnämnden, Tekniska nämnden
16	Naturlig vattenbals		Dagvattenstrategin	Samhällsbyggnadsnämnden, Tekniska nämnden
17	Klimatanpassad dagvattenhantering		Dagvattenstrategin	Samhällsbyggnadsnämnden, Tekniska nämnden
18	Inget dagvatten till avloppsreningsverk		Dagvattenstrategin	Samhällsbyggnadsnämnden, Tekniska nämnden

Hur långt kommunen har kommit i sitt arbete med att nå målen går att läsa om under avsnittet *Vatten och Natur* i miljöbarometern⁵. Status på sjöar och vat-

² Botkyrkas klassade kustvatten är Kaggfjärden, Himmerfjärden, Näslandsfjärden och Hallsfjärden.

³ Vattenmyndigheten klassar den ekologiska statusen i sjöar som är större än 1 km². Länsstyrelsen ansvarar för insamlandet av analysdata och statusklassning. Botkyrkas statusklassade sjöar är Bornsjön, Grindsjön, Stora Skogssjön, Lilla Skogssjön, Rödstensfjärden, Aspen, Tullingesjön, Uttran, Albysjön.

⁴ De klassade vattendragen är Kagghamraån, Tumbaån och Älvestaån.

⁵ <http://botkyrka.miljobarometern.se/>

tendrag i kommunen finns att läsa om på Länsstyrelsens⁶ och Vattenmyndigheternas sida VISS (<https://viss.lansstyrelsen.se/>).

⁶ <http://viss.lansstyrelsen.se/>

Temaområde: *grön kommun*

Nationella miljö kvalitetsmål som har bäring på temaområdet

	Bara naturlig försurning	<i>De försurande effekterna av nedfall och markanvändning ska underskrida gränsen för vad mark och vatten tål. Nedfallet av försurande ämnen ska inte heller öka korrosionshastigheten i markförlagda tekniska material, vattenledningssystem, arkeologiska föremål och hållristningar.</i>
	Levande skogar	<i>Skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas.</i>
	Ett rikt odlingslandskap	<i>Odlingslandskapets och jordbruksmarkens värde för biologisk produktion och livsmedelsproduktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena bevaras och stärks.</i>
	Ett rikt växt- och djurliv	<i>Den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystem samt deras funktioner och processer ska värnas. Arter ska kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation. Människor ska ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd.</i>

Botkyrka kommun har en varierad natur med många skogsområden, berg, sjöar och öppna odlingslandskap. Det innebär att det finns många olika typer av livsmiljöer, så kallade biotoper, för växter, djur och svampar med olika anpassningar. Variationsrikedomen i Botkyrkas landskap ger alltså förutsättningar för en hög biologisk mångfald.

Kommunens aktiva arbete med naturvård har pågått sedan i slutet av 1980-talet. Kommunen har samlat naturvårdsarbetet i det övergripande naturvårdsprogrammet *Botkyrkas gröna värden* som senast reviderades i augusti 2017 och beslutades av kommunfullmäktige. Naturvårdsprogrammet syftar till att skapa förutsättningar för en rik biologisk mångfald, stimulerande friluftsliv, god hälsa i kommunen och ett boende med god tillgänglighet till naturen. Utöver de nationella miljö kvalitetsmålen som naturvårdsprogrammet kan kopplas till, behandlas fyra mål för kommunens naturvårdsarbete i programmet. *Botkyrkas gröna värden* ska skapa en gemensam syn på de naturvärden som finns i kommunen. Naturvärdena omfattar bland annat biologisk mångfald, fungerande ekosystem, attraktiva grönområden, motion och friluftsliv.

	Mål	Indikator/mått	Dokument	Huvudansvarig
19	Tillgodose Botkyrkabornas behov av natur – nu och i framtiden	Andelen skyddad natur (%) av kommunens totala yta. Mäts årligen.	Botkyrkas gröna värden	Samhällsbyggnadsnämnden
20	Värna och utveckla naturvärdena	Antal rastande och häck-	Botkyrkas gröna värden	Samhällsbyggnadsnämnden

		ande vadarfåglar i kommunen. Mäts årligen. • Antal skogliga biotoper. Mäts årligen⁷. • Areal skogliga nyckelbiotoper (ha). Mäts årligen⁸.		
21	Värna och utveckla de gröna kulturmiljövärdena		Botkyrkas gröna värden	Samhällsbyggnadsnämnden
22	Öka kunskapen om och förståelsen för naturen		Botkyrkas gröna värden	Samhällsbyggnadsnämnden
23	Rikt växt- och djurliv		Dagvattenstrategin	Samhällsbyggnadsnämnden, Tekniska nämnden
24	Värna den tätortsnära naturen, parkerna och rekreationsområdena	• Andelen (%) Botkyrkabor som är nöjda med tillgången till naturområden. • Ekosystemtjänster identifieras och redovisas i samtliga nya detaljplaner som tas fram (%).	Mål och budget 2018 med flerårsplan 2019-2020	Samhällsbyggnadsnämnden
25	Fältbussen bidrar till ökat naturintresse och ökade naturkunskaper	• Antal 5-klasser med Fältbussen/totalt erbjudna antal klasser (%). • Övriga dagar (ej 5-klassare) med Fältbussen.	Mål och budget 2018 med flerårsplan 2019-2020	Miljö- och hälsoskyddsnämnden

⁷ Skogsstyrelsens registrerade nyckelbiotoper

⁸ Registrerade av Skogsstyrelsen.

Temaområde: ***hållbar vardag***

Nationella miljö kvalitetsmål som har bäring på temaområdet Nationella miljö kvalitetsmål

	Giftfri miljö	<i>Förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället ska inte hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Halterna av naturfrämmande ämnen är nära noll och deras påverkan på människors hälsa och ekosystemen är försumbar. Halterna av naturligt förekommande ämnen är nära bakgrunds nivåerna.</i>
	God bebyggd miljö	<i>Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.</i>
	Säker strålmiljö	<i>Människors hälsa och den biologiska mångfalden ska skyddas mot skadliga effekter av strålning.</i>

I Botkyrka kommun bor det cirka 94 000 personer och det är Stockholms läns femte största kommun sett till folkmängd. Folkmängden ökar stadigt och beräknas passera 100 000 invånare 2024. I en kommun med många invånare och som stadigt ökar krävs det att det planeras och byggs på ett sätt som kan tillgodosätta invånarnas behov samt säkerställa en god hälsa och miljö.

Varje dag utsätts vi för hundratals kemikalier i vår vardag som kan skada människors hälsa och miljö. Det finns kunskapsluckor kring specifika kemikalier och om hur olika kemikalier samverkar med varandra och hur det i sin tur påverkar människors hälsa och miljön.

En ökad folkmängd genererar en större mängd avfall. Botkyrka kommun äger tillsammans med kommunerna Huddinge, Haninge, Nynäshamn och Salem avfallsbolaget SRV Återvinning AB. Kommunerna har gemensamt tagit fram en avfallsplan. Avfallsplanen ska bidra till ett starkare regionalt samarbete kring avfallsfrågor mellan kommunerna och strukturera framtidens avfallshantering. I avfallsplanen finns ett antal uppsatta mål som är uppdelade i två delmål varav de första sträckte sig till 2015 och de andra sträcker sig till 2020. Kommunerna och SRV Återvinning AB har påbörjat arbetet med att revidera avfallsplanen.

	Mål	Indikator/mått	Dokument	Huvudansvarig
26	En giftfri miljö för Botkyrkaborna	Andel kampanjer som huvudsakligen syftar till en giftfri miljö.	Mål och budget 2018 med flerårsplan 2019-2020	Miljö- och hälsoskyddsnämnden
27	Skapa trygga och hållbara bebyggda miljöer i alla stadsdelar	- Antalet deltagare i städskampanjer ökar. - Andel (%) kommuninvånare som reser med kollektivtrafiken till och från arbetet ökar.	Mål och budget 2018 med flerårsplan 2019-2020	Samhällsbyggnadsnämnden
28	Öka tryggheten för Botkyrkaborna genom en hög kvalitet på tillsynen inom nämndens ansvarsområden. Tillsynen bidrar till att uppfylla de nationella miljökvalitetsmålen	Andel (%) av den planerade tillsynen som utförts, tillsynsplänen, miljöbalken.	Mål och budget 2018 med flerårsplan 2019-2020	Miljö- och hälsoskyddsnämnden
29	Andelen återvunnet granulat på konstgräsplaner ökar	Miljöåtgärder på konstgräsplaner görs på minst 4 anläggningar per år.	Mål och budget 2018 med flerårsplan 2019-2020	Kultur- och fritidsnämnden
30	2020 ska 60 % av enbostadshusen ha fastighetsnära insamling av källsorterat avfall	Fastighetsnära insamling är en tilläggstjänst (<i>Sortera hemma</i>) och SRV kontrollerar antalet i deras sophanteringssystem varje år.	Avfallsplanen	SRV Återvinning AB, kommunstyrelsen
31	2020 ska minst 65 % av flerbostadshusen ha fastighetsnära insamling av källsorterat avfall	Med fastighetsnära insamling menas att flerbostadshus har minst en avfallsfraktion för utsortering av förpackningar och uppmätts genom antalet unika kundnummer av SRV varje år.	Avfallsplanen	SRV Återvinning AB, kommunstyrelsen
32	2020 ska minst 80 % av verksamheterna ha källsortering	Inom begreppet verksamhet ingår företag, restauranger och storkök. Målet uppmätts av SRV genom antalet verksamhetskunder per år.	Avfallsplanen	SRV Återvinning AB, kommunstyrelsen
33	2020 ska minst 70 % av alla hushåll sortera ut matavfall	- I matavfall inkluderas hemkompostering, <i>Sortera hemma</i> och matavfallsinsamling i brunt kärl för enbostadshus. Mäts på två olika sätt. I en mätning redovisas andelen hushåll som har matavfallsinsamling jämfört med det totala antalet enbostäder och i den andra jämför man med antalet tillfrågade. - För flerbostadshus inkluderas matavfallsinsamling i kärl eller djupbehållare och mäts genom antalet hushåll med matavfallsinsamling jämfört med antal hushåll som har osorterat.	Avfallsplanen	SRV Återvinning AB, kommunstyrelsen
34	2020 ska alla kommunala verksamheter sortera ut matavfall	SRV har inget system som går att dela upp kommunala verksamheter och övriga verksamheter. Istället följer man upp målet genom att titta på antalet verksamheter totalt som sorterat ut matavfallet oberoende om de är kommunala eller privata.	Avfallsplanen	SRV Återvinning AB, kommunstyrelsen
35	2020 ska 45 % av övriga verksamheter sortera ut matavfall	SRV har inget system som går att dela upp kommunala verksamheter och övriga verksamheter. Istället följer man upp målet genom att titta på antalet verksamheter totalt som sorterat ut matavfallet oberoende om de är kommunala	Avfallsplanen	SRV Återvinning AB, kommunstyrelsen

		eller privata.		
37	2020 ska mängden felsorterat farligt avfall vara noll	• Målet gäller både hushåll och verksamheter men mäter bara för hushållen. Uppföljning sker genom SRV:s plockanalyser årligen.	Avfallsplanen	SRV Återvinning AB, kommunstyrelsen
38	2020 ska 80 % av kommuninvånarna vara nöjda eller mycket nöjda med avfallshanteringen	• Uppföljning sker genom kundundersökningar.	Avfallsplanen	SRV Återvinning AB, kommunstyrelsen
39	2020 ska 75 % av verksamheterna vara nöjda med avfallshanteringen	• Uppföljning sker genom kundundersökningar.	Avfallsplanen	SRV Återvinning AB, kommunstyrelsen
40	Säkra dricksvattenresurser		Dagvattenstrategin	Samhällsbyggnadsnämnden, Tekniska nämnden
41	Höga estetiska värden i bebyggelsemiljöerna		Dagvattenstrategin	Samhällsbyggnadsnämnden, Tekniska nämnden
42	God folkhälsa		Dagvattenstrategin	Samhällsbyggnadsnämnden, Tekniska nämnden
43	Synlig dagvattenhantering		Dagvattenstrategin	Samhällsbyggnadsnämnden, Tekniska nämnden
44	Minimera risk för skador på vägar och byggnader		Dagvattenstrategin	Samhällsbyggnadsnämnden, Tekniska nämnden

En översikt av miljömålarbetet. Globalt, regionalt och lokalt.

Kommuner spelar en mycket viktig roll i arbetet med att nå de globala hållbarhetsmålen och de nationella miljö kvalitetsmålen. Genom att bryta ner de globala hållbarhetsmålen och de nationella miljö kvalitetsmålen till lokala mål och åtgärder blir de verktyg i det lokala miljöarbetet. Det är på lokal nivå som många av åtgärderna behöver genomföras i praktiken för att målen ska kunna uppnås. Miljömålsarbetet styrs även av de regionalt prioriterade målområden som stöds av strategier från Länsstyrelsen.

En förutsättning för att miljömålen ska kunna nås är att alla delar av kommunens verksamheter gör sin del av arbetet.

Globala hållbarhetsmål

År 2015 antog FN:s generalförsamling Agenda 2030 som består av 17 globala mål för hållbar utveckling. Målen i Agenda 2030 gäller för alla medlemsländer, inklusive Sverige. De globala hållbarhetsmålen ersätter de tidigare s.k. millenniemålen. FN beskriver miljö och utveckling som något som inte längre ska behandlas som två separata frågor. Hållbar utveckling ska istället ses från de tre lika viktiga perspektiven: social, ekonomisk och miljömässig hållbar utveckling. Alla länder ska arbeta för att nå de globala hållbarhetsmålen och det är varje regerings ansvar att målen nås i det egna landet.

Implementeringen av de globala hållbarhetsmålen i Sverige är ett pågående arbete. Vid Miljömålrådets möte i november 2016 enades rådet tillsammans med miljöministern om att miljödelen av Agenda 2030 bör genomföras med avstamp i de nationella miljö kvalitetsmålen⁹. Naturvårdsverket har även uttalat att ”de nationella miljömålen kan ses som en svensk konkretisering och prioritering av miljödelen i Agenda 2030”¹⁰.

Globala hållbarhetsmålen roll i svenskt miljöarbete

Att översätta och implementera de globala målen i Sverige är i första hand regeringens ansvar. Regeringskansliet sammanfattar syftet med de globala hållbarhetsmålen enligt följande: ”att utrota fattigdom och hunger, förverkliga de mänskliga rättigheterna för alla, uppnå jämställdhet och egenmakt för alla kvinnor och flickor samt säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser”¹¹. Flera av de globala hållbarhetsmålen ryms således inte inom ramen för miljöplattformen.

⁹ <https://www.miljomal.se/Aktuellt/Alla-nyheter/Integrera-miljomalen-med-de-globala-malen/>

¹⁰ <http://supermiljobloggen.se/debatt/2017/05/naturvardsverket-sveriges-miljomal-leder-oss-mot-de-globala-hallbarhetsmalen>

¹¹ <http://www.regeringen.se/regeringens-politik/globala-malen-och-agenda-2030/>

De globala hållbarhetsmålen är integrerade och inbegriper såväl de ekonomiska och sociala som de miljömässiga dimensionerna av hållbar utveckling. Det är därför inte okomplicerat att strikt försöka dela upp målen i de tre dimensionerna. Inom ramen för miljöplattformen har det däremot varit nödvändigt att dela upp och förtydliga vilka hållbarhetsmål miljöplattformen fokuserar på. Några av de globala hållbarhetsmålen har tydligare miljöfokus vilket gör att miljöplattformen framför allt riktar sig in på mål 3, 6, 7, 11, 12, 13, 14 och 15. I bilaga 1 finns en sammanställning av de globala hållbarhetsmålen.

Nationella miljökvalitetsmål

År 1999 antog Sveriges riksdag 15 nationella miljökvalitetsmål och 2005 tillkom det 16:e miljökvalitetsmålet. Miljökvalitetsmålen beskriver det tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till. Förutom miljökvalitetsmålen består Sveriges miljömålssystem även av ett generationsmål och 28 etappmål. Generationsmålet är vägledande för miljöarbetet på alla nivåer i samhället. Syftet är att nå en miljömässig hållbar utveckling på lång sikt och att lösa miljöproblemen innan kommande generation.

Generationsmålet och de nationella miljökvalitetsmålen ska uppnås 2020 och etappmålen har olika tidpunkter för när de ska uppnås. I bilaga 1 finns en sammanställning av de nationella miljökvalitetsmålen.

Regionalt arbete

Länsstyrelserna har en samordnande roll i det regionala arbetet med de nationella miljökvalitetsmålen. I Stockholms län arbetar Länsstyrelsen tillsammans med kommuner, näringsliv, frivilliga organisationer och andra aktörer för att miljökvalitetsmålen ska få genomslag i länet. Följande miljökvalitetsmål har valts ut för prioriterade insatser i Stockholms län:

- begränsad klimatpåverkan
- frisk luft
- giftfri miljö
- ingen övergödning
- god bebyggd miljö
- ett rikt växt- och djurliv

Arbetet med de prioriterade miljökvalitetsmålen ska samordnas med övriga insatser som görs i länet. Som ett stöd i hur detta görs har regionala Miljörådet enats om ett antal strategier, åtgärdsprogram och gemensamma insatser. Mer information om det regionala arbetet finns att läsa om på länsstyrelsens¹² hemsida.

¹² <http://extra.lansstyrelsen.se/rus/sv/Pages/default.aspx>

Arbetet mot de kommunala miljömålen

Miljöplattformen antas av miljö- och hälsoskyddsnämnden. Samtliga mål har tidigare beslutats av kommunfullmäktige och är styrande för kommunen. Kommunens nämnder och bolag ansvarar för att bidra till att målen nås. Miljöplattformen riktar sig främst till kommunens egna verksamheter, men ett antal mål omfattar Botkyrka som geografiskt område. Kommunens mål är inte styrande för den privata sektorn, men kommunen har stora möjligheter att påverka. Detta bland annat genom sin roll som myndighet, planerare, upphandlare, inköpare samt ägare och förvaltare av mark och fastigheter. Som tillsynsmyndighet har kommunen ett uppdrag att bedriva tillsyn enligt miljöbalken som har de nationella miljökvalitetsmålen som ett av sina fundament.

Utöver att styra kan kommunen också arbeta med att informera och sprida kunskap och på så sätt underlätta för medborgare och företagare att göra bra klimat- och miljöval. Kommunen har som utbildare en möjlighet att intressera skol- och förskoleelever för klimat- och miljöfrågor. Kommunen är även själva stora arbetsgivare och att utbilda sin anställda kan ha en stor betydelse för att nå miljömålen.

Mål och budget

Enligt *Riktlinjer för styrdokument i Botkyrka* bör nämndernas Mål och budget och förvaltningarnas verksamhetsplaner användas för att beskriva vilka aktiviteter som behövs för att uppnå miljömålen. Det blir således varje nämnds och förvaltnings ansvar att genomföra aktiviteter som styr mot målen.

Huvudansvariga nämnder för de olika områdena har utsetts i samband med att de olika programmen antagits. Huvudansvaret innebär att aktuella nämnder årligen ska ta fram förväntade resultat. Förvaltningarna tar fram aktivitetsplaner inom programområdet.

Uppföljning

Att mäta och redovisa resultatet av miljöarbetet är en nyckel till systematisk förbättring. Med kännedom om nuläget blir det enklare att prioritera vilka åtgärder som krävs för att nå målet. Uppföljning sker inte ramen för miljöplattformen, utan antingen inom ramen för åtgärdsprogrammen i styrdokumentet, eller i delår och årsredovisningar. Ett instrument för årlig uppföljning av indikatorer är kommunens miljöbarometer. Uppföljning av miljöns tillstånd redovisas årligen i miljöbarometern som finns på kommunens hemsida.

För att miljömålsarbetet ska vara framgångsrikt är det också viktigt att arbetet med att uppnå de nationella miljökvalitetsmålen följs upp och utvärderas årligen. Detta möjliggörs genom att resultaten för olika miljöindikatorer redovisas i miljöbarometern.

Revidering av Botkyrkas Miljöplattform, en sammanställning av Botkyrka kommuns miljömål

Eftersom miljöplattformen fungerar som ett referensdokument, behöver dess aktualitet prövas regelbundet för att det ska fylla sin funktion. Miljöplattformen revideras varje år i december av miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Bilaga 1: globala och nationella mål

Globala hållbarhetsmålen

Mål		Beskrivning
	Ingen fattigdom	Avskaffa all form av fattigdom överallt.
	Ingen hunger	Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning, uppnå en bättre kosthållning och främja ett hållbart jordbruk.
	Hälsa och välbefinnande	Säkerställa att alla kan leva ett hälsosamt liv och verka för alla människors välbefinnande i alla åldrar.
	God utbildning för alla	Säkerställa en inkluderande och jämlik utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla.
	Jämställdhet	Uppnå jämställdhet, och alla kvinnors och flickors egenmakt.
	Rent vatten och sanitet	Säkerställa tillgång till och hållbar vatten- och sanitetsförvaltning för alla.
	Hållbar energi för alla	Säkerställa att alla har tillgång till tillförlitlig, hållbar och modern energi till en överkomlig kostnad.
	Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt	Verka för en inkluderande och långsiktig hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla.
	Hållbar industri, innovationer och infrastruktur	Bygga upp en motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering och främja innovation.
	Minskad ojämnhhet	Minska ojämlikheten inom och mellan länder.
	Hållbara städer och samhällen	Städer och bosättningar ska vara inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara.
	Hållbar konsumtion och produktion	Främja hållbara konsumtions- och produktionsmönster.
	Bekämpa klimatförändringen	Vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och konsekvenser.
	Hav och marina resurser	Bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt i syfte att uppnå en hållbar utveckling.
	Ekosystem och biologisk mångfald	Skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstörelsen samt hejda förlusten av biologisk mångfald.

	Fredliga och inkluderande samhällen	<i>Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, se till att alla har tillgång till rättvisa samt bygga upp effektiva och ansvarsskyldiga och inkluderande institutioner på alla nivåer.</i>
	Genomförande och globalt partnerskap	<i>Stärka genomförandemedlen och återvitalisera det globala partnerskapet för hållbar utveckling.</i>

Nationella miljö kvalitetsmålen

Miljö kvalitetsmål		Riksdagens definition av miljö kvalitetsmålen
	Begränsad klimatpåverkan	Halten av växthusgaser i atmosfären ska i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte ska bli farlig. Målet ska uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställas och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras. Sverige har tillsammans med andra länder ett ansvar för att det globala målet kan uppnås.
	Frisk luft	Luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas.
	Bara naturlig försurning	De försurande effekterna av nedfall och markanvändning ska underskrida gränsen för vad mark och vatten tål. Nedfallet av försurande ämnen ska inte heller öka korrosionshastigheten i markförlagda tekniska material, vattenledningssystem, arkeologiska föremål och hållristningar.
	Giftfri miljö	Förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället ska inte hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Halterna av naturfrämmande ämnen är nära noll och deras påverkan på människors hälsa och ekosystemen är försumbar. Halterna av naturliga förekommande ämnen är nära bakgrundsnivåerna.
	Skyddande ozonskikt	Ozonskiktet ska utvecklas så att det långsiktigt ger skydd mot skadlig UV-strålning.
	Säker strålmiljö	Människors hälsa och den biologiska mångfalden ska skyddas mot skadlig effekt av strålning.
	Ingen övergödning	Halterna av gödande ämnen i mark och vatten ska inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa, förutsättningar för biologisk mångfald eller möjligheterna till allsidig användning av mark och vatten.
	Levande sjöar och vattendrag	Sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara och deras variationsrika livsmiljöer ska bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljövärden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion ska bevaras, samtidigt som förutsättningar för friluftsliv värnas.
	Grundvatten av god kvalitet	Grundvattnet ska ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidra till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag.
	Hav i balans samt levande kust och skärgård	Västerhavet och Östersjön ska ha en långsiktigt hållbar produktionsförmåga och den biologiska mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Näringar, rekreation och annat nyttjande av hav, kust och skärgård ska bedrivas så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden ska skyddas mot ingrepp och andra störningar.
	Myllrande våtmarker	Våtmarkernas ekologiska och vattenhushållande funktion i landskapet ska bibehållas och värdefulla våtmarker bevaras för framtiden.
	Levande skogar	Skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas.
	Ett rikt odlingslandskap	Odlingslandskapets och jordbruksmarkens värde för biologisk produktion och livsmedelsproduktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena bevaras och stärks.

	Storslagen fjällmiljö	<i>Fjällen ska ha en hög rad av ursprunglighet vad gäller biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Verksamheter i fjällen ska bedrivas med hänsyn till dessa värden och så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden ska skyddas mot ingrepp och andra störningar.</i>
	God bebyggd miljö	<i>Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.</i>
	Ett rikt växt- och djurliv	<i>Den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystem samt deras funktioner och processer ska värnas. Arter ska kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation. Människor ska ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd.</i>

Bilaga 2: styrdokument

Här följer en kort redogörelse över de styrdokument som har nämnts i miljöplattformen. Utöver de styrdokument som tas upp i miljöplattformen har kommunen ett flertal andra styrdokument. Styrdokumentet finns att hämta på kommunens hemsida¹³.

Avfallsplan

Planen antogs av kommunfullmäktige i Botkyrka kommun den 29 september 2011. Avfallsplanen är gemensam för södertörnskommunerna Haninge, Huddinge, Nynäshamn, Salem och Botkyrka. Syftet med avfallsplanen är att förmedla information om en bra avfallshantering och en hållbar utveckling för kommuninvånarna och verksamheterna inom kommunerna. I planen finns mål uppsatta till 2015 och 2020.

Botkyrkas blå värden – vattenprogram för Botkyrka kommun

Botkyrkas blå värden beslutades i kommunfullmäktige den 5 december 2016 och gäller fram till den 5 december 2021. Dokumentansvarig är miljö- och hälsoskyddsnämnden och programmet ska uppdateras vart femte år. *Botkyrkas blå värden* är ett samlat program över kommunens vatten, allt ifrån grundvattnet till hav. Syftet är att skapa samsyn och samordna kommunens arbete med vatten. Programmet består av ett huvuddokument med tillhörande bilagor. Huvuddokumentet beskriver mål, status och avgränsning samt ger en översiktlig beskrivning av kommunens vatten och vattenanvändning. Bilagorna utgörs av bland annat en objektslista och ett lokalt åtgärdsprogram.

Botkyrkas gröna värden – naturvårdsprogram för Botkyrka kommun

Botkyrkas gröna värden är Botkyrka kommuns naturvårdsprogram och beslutades den 25 november 2010. Programmet ska uppdateras en gång per mandatperiod och senaste revideringen beslutades av kommunfullmäktige i augusti 2017. *Botkyrkas gröna värden* ska skapa en samsyn om kommunens naturvärden. Programmet består av fyra huvuddelar: huvuddokument, objektskatalog, åtgärdsprogram och en GIS-version av naturvårdsprogrammet. Huvuddokumentet beskriver programmet, mål och strategier samt statusen på de gröna värdena. I objektskatalogen presenteras alla gröna objekt med naturvärden och kulturmiljövärden. I åtgärdsprogrammet presenteras de prioriterade åtgärderna som ska bidra till att målen uppfylls. I GIS-versionen är kommunens gröna värden markerade som objekt med information om naturvärdet.

Dagvattenstrategi

¹³ <https://www.botkyrka.se/kommun--politik/styrdokument-forfattningssamling/styrdokument-forfattningssamling.html>

Botkyrka kommuns dagvattenstrategi antogs av kommunfullmäktige den 22 november 2012. Dagvattenstrategin är kommunövergripande och syfte är att skapa goda förutsättningar för en god vattenkvalitet, rik biologisk mångfald, god hälsa i kommunen samt ett långsiktigt hållbart samhälle. Strategin redogör för ansvarsförhållanden, planering, drift och skötsel av dagvattenanläggningar för att ge stöd till nämnder och sakägare i sitt arbete. Tekniska nämnden ansvarar för att strategin revideras, vilket ska göras vart fjärde år.

Klimatstrategi för Botkyrka

Botkyrkas första klimatstrategi antogs i maj 2009 av kommunfullmäktige. Klimatstrategin uppdaterades i maj 2018. I klimatstrategin redovisas tre övergripande mål för Botkyrka kommun. Botkyrka som organisation ska vara klimatneutral senast år 2025 och Botkyrka som geografisk plats ska vara fossilbränslefritt år 2030 och klimatneutral år 2045.

Program för ett fossilbränslefritt Botkyrka år 2030

Programmet för ett fossilbränslefritt Botkyrka beslutades av kommunfullmäktige i november 2016 och gäller i fyra år. Programmet presenterar fem övergripande handlingsvägar som ska ange inriktning för arbetet med att nå kommunens klimatmål för år 2030.

Mål och budget med flerårsplan

Nämnderna tar varje år fram ett dokument för mål och budget med flerårsplan som är ett styrande dokument för planering och uppföljning. Dokumentet gäller för alla verksamheter i Botkyrka kommun och den innehåller både mål, uppdrag och ekonomisk plan för den aktuella tidsperioden.

